

Overzicht taalbeschouwelijke focussen

3 > zinsbouw

Grammaticale focus	Voorbeelden van een fout tegen deze focus uit ons corpus	Extra uitleg
Zinnen correct afbakenen	<i>Er waren doodskisten met acteurs in ze gingen dansen.</i> <i>Ik kan vandaag jammer genoeg de toets van Nederlands niet maken ik voel me wat ziekjes.</i> <i>Voor mij maakt het niet uit kies maar een moment wanneer het voor jou het beste past.</i>	Zinnen worden best niet zomaar achter elkaar geplakt. <u>Leestekens of voegwoorden</u> helpen om de afzonderlijke zinnen af te bakenen.
Volledige zinnen bouwen met onderwerp en pv	<i>Misschien een smartboard met een krijtbord aan de zijkanten.</i> <i>De kast helemaal vanachter in de klas zeer goed zo kunnen de leerlingen hun boek niet meer vergeten .</i> <i>En is gemaakt in het jaar 80 dat wil zeggen dat het al heel oud is.</i> <i>In het vijfde meer vrienden, Fons, Teo, Maxime (iedere jongen).</i>	Een volledige zin in het Nederlands bevat minstens <u>een onderwerp en een persoonsvorm</u> .

	Niet alleen van leerstof maar ook van vriendschap en omgeving van de school en nog veel meer.	
Congruentie tussen onderwerp en pv toepassen	Er is ook veel ruimte en rust, maar natuurlijk <u>wilde jullie</u> ook mijn andere mening weten. <i>Ik vind het niet goed dat er <u>sommige</u> met hun rug naar de leerkracht <u>zit</u>.</i> Ook al <u>maakte we</u> redelijk veel ruzie. <u>De school hebben</u> de ouders gebeld.	In het Nederlands <u>congrueren onderwerp en persoonsvorm in persoon en getal</u> . Als het onderwerp enkelvoud is, moet ook de persoonsvorm enkelvoud zijn. Als het onderwerp meervoud is, moet ook de persoonsvorm meervoud zijn.
Hoofdzinsvolgorde en bijzinsvolgorde correct toepassen	En ik vind het niet mooi omdat het te klein is en <u>de banken zijn</u> in verschillende vormen.	Bij <u>hoofdzinsvolgorde</u> staan onderwerp en pv naast elkaar. De pv staat in een mededelende zin op de tweede zinspositie. Het onderwerp staat ofwel op de eerste, ofwel op de derde zinspositie. Bij <u>bijzinsvolgorde</u> daarentegen is er wel afstand tussen onderwerp en pv. Het onderwerp staat vooraan in de bijzin, de pv staat meestal achteraan in de bijzin. Bijvoorbeeld: omdat <u>het te klein is</u> en <u>de banken</u> in verschillende vormen <u>zijn</u>. Hier kan je meer lezen over woordvolgorde in hoofd- en bijzinnen.
Inversie correct toepassen wanneer een ander zinsdeel dan het onderwerp vooraan staat	Daarom <u>we besloten</u> om maar op pad te gaan in het bos.	Wanneer in een hoofdzin een ander zinsdeel dan het onderwerp op de eerste zinspositie staat, dan komt de persoonsvorm op de tweede zinspositie.

	Precies 1 uur nadat de bruid en bruidegom arriveerden, <u>het eten werd</u> geserveerd,	Het onderwerp komt in zo'n zin dus pas na de persoonsvorm. Bijvoorbeeld: <u>Daarom besloten we om maar op pad te gaan.</u>
Variëren in zinsbouw (volgorde van de zinsdelen)	<u>Ik ben</u> deze morgen ziek waker opgestaan. <u>Ik heb</u> geovergeeft en zeer pijn aan mijn hoofd. <u>Ik zal</u> morgen terug komen als ik me goed voel . <u>Ik kom</u> vandaag niet naar school wegens ziekte. <u>Ik zal</u> morgen wel weer aanwezig zijn op school. <u>Ik heb</u> alleen wel nog een vraag. <u>Ik wou</u> vragen wanneer ik de toets moet inhalen die vandaag gepland stond. <u>Vandaag zal ik</u> afwezig zijn wegens ziekte. <u>Vandaag was er</u> een toets, <u>wanneer zal ik</u> hem kunnen inhalen?	In een mededelende hoofdzin staat het onderwerp vaak in de eerste zinspositie. De persoonsvorm staat dan op de tweede zinspositie. Bijvoorbeeld: <u>Ik zal morgen weer aanwezig zijn</u>. Je kan echter ook een ander zinsdeel vooropplaatsen, bijvoorbeeld een bijwoordelijke bepaling. De persoonsvorm komt dan op de tweede zinspositie in een hoofdzin en het onderwerp op de derde zinspositie. Bijvoorbeeld: <u>Morgen zal ik weer aanwezig zijn</u>. Je kan je tekst aantrekkelijker maken door te <u>variëren</u> in welk zinsdeel je vooraan plaatst. Vermijd het om elke zin met het onderwerp te beginnen.
Zinnen met een logische volgorde bouwen	<u>We zijn geweest</u> naar de bib bij de Motten en dichtbij het cinema te voet <u>Ik zal</u> vandaag niet kunnen <u>komen</u> naar school	De meest voorkomende problemen i.v.m. woordvolgorde hebben te maken met inversie en met hoofd- en bijzinsvolgorde. Hierover lees je meer bij 'inversie correct toepassen' en 'hoofdzinsvolgorde en bijzinsvolgorde correct toepassen'. We staan hier stil bij een aantal andere veel voorkomende fouten tegen woordvolgorde in de zin. - <u>De 'tangconstructie'</u>: Wanneer een zin met hoofdzinsvolgorde een hoofdwerkwoord en een of meerdere hulpwerkwoorden heeft, dan plaats je de persoonsvorm op de tweede zinspositie, tenzij het om een

	<i>Ik rende <u>naar het ziekenhuis zo snel mogelijk</u>.</i> <i>Kan jij mij eerst <u>naar het ziekenhuis brengen heel dringend?</u>" zei ik</i> <i>Ik vind dat de leerlingen te dicht tegen elkaar zitten en <u>zullen snel beginnen babbelen</u>.</i>	vraagzin staat. Dan staat de persoonsvorm in de eerste zinspositie. De andere werkwoorden komen helemaal achteraan in de zin. Andere zinsdelen plaats je in de 'tang', tussen de pv en de andere werkwoorden. Bijvoorbeeld: <i><u>Ik zal</u> vandaag niet naar school <u>kunnen komen</u>. Kan jij mij eerst heel dringend naar het ziekenhuis <u>brengen?</u></i> . - Het Nederlands heeft geen strikte volgorde van <u>bijwoordelijke bepalingen</u>, maar de bijwoordelijke bepalingen van tijd of wijze komen meestal voor die van plaats. Bijvoorbeeld: <i>Ik rende <u>zo snel mogelijk naar het ziekenhuis</u>.</i> - Als je '<u>samentrekt</u>', dus een woord of zinsdeel weglaat om herhaling te vermijden, dan moeten niet enkel de persoon en het getal gelijk zijn, maar ook de woordvolgorde. Wanneer je bijvoorbeeld om herhaling te vermijden 'ik vind dat de leerlingen' weglaat, wordt het: <i>Ik vind dat de leerlingen te dicht tegen elkaar zitten en snel zullen beginnen te babbelen</i>, in plaats van <i>Ik vind dat de leerlingen te dicht tegen elkaar zitten en zullen snel beginnen babbelen</i>.
--	---	---

Voegwoorden in plaats van komma's gebruiken om zinnen aaneen te schakelen en punten gebruiken om zinnen af te bakenen.	<i>Ik weet dat het vandaag toets is, is het goed als ik die morgen kan inhalen?</i> <i>Ik vind het een beetje raar dat de tafels rond zijn, dat lijkt me niet zo gemakkelijk om aan te werken. Het is goed dat er bureaustoelen zijn voor de leerlingen, het is goed dat leerlingen naast elkaar zitten, ik vind het niet goed dat er kleine kasten zijn, en de vensters kunnen langer zijn.</i>	Voegwoorden zijn vaak beter dan (enkel) komma's om enkelvoudige zinnen samen te voegen tot samengestelde zinnen. Een overzicht van voegwoorden vind je hier.
Variëren in voegwoorden om samengestelde zinnen te bouwen	<i>Mijn beste vriendin en ik zijn 31 oktober naar 2 halloweentochten geweest. <u>En toen</u> sprong iemand uit de bosjes en ik was best bang dus ik zei dat hij cute was en <u>toen</u> vroeg die mijn snap. Het was ook super modderig en het broertje van mijn vriendin moest pipi doen <u>en</u> <u>toen</u> tilde mijn beste vriendin haar zus het broertje op en toen deed die pipi op haar broek. En daarna gingen twee jongens met mais vechten.</i> <i>Hij liet ons ook de dvd's zien <u>en</u> hij liet ons ook de stripverhalen zien. <u>En</u> hij liet ons ook de braille boeken zien. <u>En</u> hij liet ons ook de openingsuren zien. <u>En</u> hij liet ons ook de boeken zien die in een andere taal waren.</i>	<u>Voegwoorden</u> zijn verbindingswoorden (zoals en, of, ..) die zinnen of groepen woorden aan elkaar voegen. We maken een onderscheid tussen voegwoorden van tijd (nadat, terwijl, ..), voorwaarde (als, wanneer,...), reden, oorzaak, gevolg (omdat, doordat, ..) en tegenstelling (maar, dan wel, ..). Je tekst wordt aantrekkelijker wanneer je niet telkens hetzelfde voegwoord gebruikt om zinnen met elkaar te verbinden, maar daarin varieert. Een typisch voorbeeld zijn de teksten die telkens 'en toen' of 'want' bevatten. Hier kan je meer lezen over voegwoorden.
Variëren in lange en korte zinnen	<i>Ik vind het nieuwe klaslokaal wel leuk want er zijn tafels die je makkelijk kunt verschuiven omdat er wieltjes onder zitten en je hebt genoeg kastjes om schoolgerief in op te bergen. Ik vind het een beetje raar dat er 2 ronde tafels zijn en de twee</i>	Een tekst is aantrekkelijker wanneer lange en korte zinnen elkaar afwisselen. Je vermijdt best een opeenstapeling van enkel samengestelde zinnen, maar evenzeer van enkel enkelvoudige zinnen.

	<i>anderen zijn vierkant want bij de ronde tafels moet je je eerst nog draaien om het bord te zien.</i> <i>Ik wil daar naartoe gaan met vrienden of familie. Londen heeft heel mooie gebouwen. Ik wil ooit een museum bezoeken in Londen. Ik wil de restaurants bezoeken in Londen. Ik wil ook de Soho en Covent Garden bezoeken. Ik wil Londen bezoeken tijdens de zomervakantie. Dan heb in genoeg tijd om alles te ontdekken.</i>	
Een zin niet beginnen met maar, want, en, of, dus, ...	<i>Maar toen we goed keken zagen we dat we in een groot doolhof zaten.</i> <i>Maar Viktor was er nog steeds niet.</i> <i>Dus ging ze naar andere schoenen kijken.</i>	Maar, want, en, of en dus zijn <u>voegwoorden</u> die voor nevenschikking zorgen. Je kan ze gebruiken om twee hoofdzinnen met elkaar te verbinden. Een afzonderlijke hoofdzin begint echter niet met maar, want, en, of en dus. Bijvoorbeeld: <i>Ik wilde vertrekken, maar Viktor was er nog steeds niet.</i> In plaats van: <i>Ik wilde vertrekken. Maar Viktor was er nog steeds niet.</i>
Actief schrijven, passieve zinnen omzetten naar actieve zinnen	<i>Op het einde van de dag gaat er gezegd worden welke klas er gewonnen heeft en gaan ze ook te weten komen wat de prijs is.</i>	In een <u>actieve zin</u> is de persoon of de zaak die de handeling uitvoert ook het onderwerp. Bijvoorbeeld: <i>Op het einde van de dag zal de directeur zeggen welke klas gewonnen heeft.</i> Een <u>passieve zin</u> vorm je meestal met het hulpwerkwoord worden. De persoon of zaak die de handeling uitvoert, wordt het handelend voorwerp of wordt weggelaten. Bijvoorbeeld: <i>Op het einde</i>

		<i>van de dag gaat er (door de directeur) gezegd worden welke klas gewonnen heeft.</i> Passieve zinnen zijn niet fout. Actief schrijven maakt je tekst echter dynamischer en levendiger. Je vermijdt dus best een overdaad aan passieve zinnen en je schrijft zoveel mogelijk actief. Hier kan je meer lezen over actieve en passieve zinnen.
--	--	--